

ლიდატები; ესენი ამბობენ, ჩვენ თანამდებობაში ვართ, არ უნდა გავილოთ; ამბარდები ხომ სრულებით არას იღებენ, რადგანაც ვშრომობთ.

ამ სახით სამღვდლოთ ეძლევათ არა თუ ისეთი ნაკლულევაება, როგორც ჰქონიათ წინედ, არამედ უფრო მომეტებული—მეოთხედი წილი, ას კომლი უთუოდ ოც-და-ხუთი კომლი იქნება დარჩენილი, მასახლისების და ამბარდების წყალობით. რომ ვეტყვი — რატომ არ შეასრულებთ, მოგვიგებენ: ჯერ არა გვცალიანო. ღვება ზამთარი და სამღვდლოებას არ მიუღია კმაყოფილება.

მსრეთის უწესოებისათვის არ ვიცი ვინ გავამტყუნო და ვინ გავამართლო; მე მგონია, რომ ყველას აქვს გასამართლებელი საბუთი, რადგან მოწერილობა: „სამღვდლოთ შტატის დებულება მალაზიიდან უნდა მიიღონო“. აქ, რასაკვირველია, იგულისხმება ის, რაც დაწესებულია: პური და ფული, მაგრამ, რადგანაც სახელდობრივ არ იწერებიან „ფულიო“, ამისათვის ზოგნი უარს ამბობენ, ჯამაგირის მომატება კი გამიგონია და დაკლება კი არაო.

რომ სამღვდლოებას ნაკლულევაება არ ეძლეოდეს და ყოველთვის სრულებით იღებდეს თავის ჯამაგირს, ძრიელ კარგი იქნება, რომ ყოველი სამღვდლოთ შემოსავალი ფულზედ გადავიდეს და ჯამაგირად დაენიშნათ, რომ არაფერია თხოვნა არ უნდადეს მღვდელს თავის სამრევლოში და მით მოისპოს მღვდელსა და მრევლს შუა უსამართლობა. ხომ სამღვდლონი იღებენ და იღებენ ძალით თუ ნებით: შტატის დებულებას, ჯვარის

საწერს, სამარხს, სანათლობის და სხ. და სხე.—რა ენაღვლებათ, რომ ეს ყოველი იყოს ფულზედ გარდაწყვეტილი და სხვა თანამდებობის პირებსავე ხაზინიდან მიიღებდნენ ხოლმე. თუ კი შეიტყეს სიღრმე ოკენისა, სიგრცე დედა-მიწისა, აღრიცხეს ცაში პლანეტნი და შეიტყეს მათი სიგრცე და მათი სიშორე დედა-მიწიდან, იმას ვერ შეიტყობენ რა შემოსავალი აქვთ სამღვდლოთ წლითი-წლობამდის, რომ ფულზედ გადაიტანონ? მაგრამ ვინ არის პატრონი, ვინ რას დასდევს? სამღვდლოთზედ საკეთილდღეოდ სჯა და ლაპარაკი თითქმის ყველას ეჯავრებათ...

თუ რომ ფულზედ გარდატანა შეუძლებლად ეჩვენებად ვისმე, მაშინ აუცილებლად ესრეთი წესი მიიღებენ და დაიდგინოს: მაისის დამდგვისთვის ყველა ეკლესიის კრებულთ დასწერონ თავიანთ სამრევლოთ სია და წარუდგინონ ბლალოჩინს, ბლალოჩინმა წარუდგინოს მახრის უფროსს, მახრის უფროსმა მიწეროს მამასახლისებს, რომ ამა და ამ სულიდამ ამდენი და ამდენი კოდი პური და ამდენი და ამდენი ფული უნდა მოიკრიფოს ენკენისთვის პირველისათვისა. ამ დროს გასაღწი ალარაის ექნება; თითონ მცხოვრებლები გააწერენ შეძლების და გვარად პურსაც და ფულსაც; მდიდარს მომეტებულს გამოართმევენ, ღარიბს ცოტას. ანუ ზოგს სულაც არაფერს. რადგანაც წლიურად ამბარდები სრულებით უარს არ უგდებდნენ—თუ ვის როგორი პური მოქონდათ მალაზიაში, ამისათვის შეგომისათვის პურის ამკრეფმა ანუ მალაზიაში მიმდებმა უნდა იქონიონ სახეში, რომ იღებდეს პურს წმინდას და არა ნაბოლოვარს ანუ მიწა—ნა-

— მათიუ, რაი მოგსვლია?
 — არც-რა, შენი კენესა მე, არც-რა! შპასუხა იმან და ხმაში კანკალი დაეტყო.
 — ავად თუ არა ხარ? მმან ხმაც გიკანკალებს რასმე?
 — სივა, მაყრყოლებს... მოკლედ უპასუხა იმან.
 — მოიტა-ლა, ქალო, ტყავი! მიძახა მზადვეს მღვდელს და მემრე მათიას მიუბრუნდა:—წამოისხი, ავად არ გახდე.
 — არა მინდა-რა, შენი კენესამე არა. მაგრამ ტყავი ბაინც წამოისხა, მოიკუტკა კიდეც, მაგრამ ამ სათფუნებელმა არც ფერი მოჰგვარა იმას და არც ის თრთოლა დაუყენა, რომელიც აღძრულიყო იმის სხეულში.
 — აბა ვგრე უნდა წასულიყავ საკლავებისთვი? შსაყვედურა მღვდელს.
 — მოხშამი მზად არის. სთქვა მზალვემ და ჩაუდგა შუაში სამ-ფეხი „სიფრო“.
 — მოიტა, არაყი გვექნება, გაათბე ცოტა.
 დაიწეს პურის ჭამა, მოასწრო გამთბარმა არაყმაც. საკვირველი ეს იყო, რომ მათია, რომელიც ძალიან

იშვითად სეადა არაყს და ძალიან ცოტას, ეხლა მეექვსეს თუ მეშვიდე ყანწსა სკლიდა და დათრობა არ ეტყობოდა.
 მღვდელს უკვირდა მათიას მოქმედება, მაგრამ, რადგანაც იმისი დალონების მიზეზს სვიმონის სიკვდილში ხედავდა და გამხიარულება უნდოდა, ამისთვის არას ეუბნებოდა.
 — აბა, დაიწყო მღვდელს, შენ ვგრე შეექმეც ემანდ ცეცხლა-პირას და მე კი წავალ. შეშა დამტერეულია, შეყარე რამდენიც გინდოდეს.
 მემრე მიუბრუნდა მზალვეს და წყნარად უთხრა:—თბილად დაუგე საბანგობანი, ავად როგორმე არის და არ გაცივდეს.
 მღვდელს გამოეთხოვა მათიას, თოფი გადიგლო მხარზედ, აილო ჯოხი და ყაბალახი და გავიდა. მზალვემ ჩირალით ხელში მიაცილა კარებამდინ, სადაც მღვდელსა შესდგა, გამობრუნდა მზალვესკენ, გაიღიმა და გადაეხეცა... მზალვე თავდახრილი მთლად გაწითლდა სიამოვნებისაგან.
 მღვდელსა წავიდა, ქალმა ურდული გაუგლა კარებს, შემოვიდა და ცეცხლის პირს დაჯდა.

გვიანს, სექტემბრის თვეში სამღვდლონი მიიღებდნენ ამბარდისაგან პურსა და ფულსა, მღვდელს ჩამოართვან დაკმაყოფილების კვიტანცია და წარუდგინონ მახრის უფროსს; ამან წარადგინოს ეგზარხოსთან იმის დასამტკიცებლად, რომ სამღვდლოთ მიიღეს სრული კმაყოფილებაო. თუ რომ კვიტანციის შეტანა ოკტომბრის 1-ის დარჩა, მაშინ ნაჩაღნიკმა მოსთხოვოს მიზეზი დაგვიანებისა.

ასე რომ იყოს, აუცილებლად კარგად წავა სამღვდლოთ საქმე; წინააღმდეგ შემთხვევაში არ მოისპობა უსამართლობა მღვდელთ და მრევლთ შუა.

ახალი ამბები.

ამ თვის დამდგვს მოსკოვის პოლიტექნიკურ მუზეუმში ყოფილა სხდომა აკლიმატაციისა და აბრაშუმის წარმოების საზოგადოებისა და ამ კრებაზედ ბ. ნ. ბაეროვს, სხვათა შორის, ულაპარაკია ძავეკასიაში აბრაშუმის წარმოების შესახებ. ბ. შავეროვის მოხსენებით, ძავეკასიაში ერთიორად უფრო გავრცელებულია აბრაშუმის მოყვანა, ვიდრემ საამხრეთ რუსეთში; მაგრამ უბედურება ეს არისო, რომ იქაურ ხალხმა ხერიანად მოვლა არ იციან აბრაშუმის ჭიისაო და არც თვითონ აბრაშუმის გამოყვანაო. ამის გამო, ბ. შავეროვის აზრით, ძავეკასიაში აბრაშუმის წარმოების გავრცელებისა და გაუმჯობესობისათვის აუცილებლად საჭიროა შემდეგი: 1) დაერაგოს ხალხს საუკეთესო, კარგი ჯინშის კვერცხი აბრაშუმისა და 2) ძავეკასიის ხალხს უნდა ეასწავლოთ—თუ როგორ უნ-

დათიამ წყნარად გახედა იმას და შეამჩნია სიწითლე და გაიფიქრა. „ბედნიერი“.
 ისინი დიდ ხანს ისხდნენ ისე ჩუმად. მათია ჩაიკვირებდა გაჰყურებდა იმას, თეძოს თვალებით შექმას უბირობდა. თივა-დახრილი და თვალბედაშეგებული მზალვე იჯდა და აშკარადა ჰგრძნობდა, რომ უყურებდნენ, ეს ყურება ეჩოთირებოდა, უშლიდა იმას, მაგრამ თავის ალება ველარ მოეხერხებინა; უნდოდა ლაპარაკის დაწყება, მაგრამ ხმა ვერ ამოვლო...
 რასა ჰფიქრობდა იმ დროს მათია? რა აზრები ტრიალებდა იმის თავში? — ძაცი ძნელად გამოიცინობდა; მხოლოდ ხანდისხან შუბლის შექმუნებაზედ და თვალბების გაბრწყინებაზედ შეამჩნევდით, რომ იმის ფიქრები საამო ფიქრები არ იყო და საკმაოდ სტანჯავდა იმას. ხან-გამოშვებით ის აღებდა არყით ყანწს და ოხვრით შესვამდა. ჩირალი ჩამოვარდა კედლიდან და განარებული მზალვე, რომ განძრევის მიზეზი მიეცა, წამოვარდა, მივარდა ასალებად, მაგრამ მათიამ დაასწრო, აილო ჩირალი და ცეცხლში ჩაგდო...

და მოვლა აბრაშუმის ჭიისა და თვითონ აბრაშუმის წამოყვანა.
 მომავლის წლიდამ ჩვენს ქალაქში არსდება ახალი „დამზოგველთა საზოგადოება“, სახელად „მკონომიური დეპო იაგორ კასუმოვის და ამხ. სავაჭრო სახლისა“. ამ საზოგადოების, როგორც ყველა სხვა ამ გვარ საზოგადოებათა მიზანი ის არის, რომ გააიფუროს ხორავეული და ამასთანავე კარგი ხორავეულიც გაჰყიდოს თავის წევრებისათვის.

ამ სიძვირეში ამისთანა საზოგადოების დაარსება, რასაკვირველია, სანატრელია, თუ კი იმან რიგიანად და კეთილ-სინდისიანად ასრულა თავის დანიშნულება და მართლა მართლ თავის კერძო სარგებლობას არ გამუდმა.

ლენხუმიდამ შემოგვიჩივან, რომ მთელი ეს მახრა უეჭვიმოდ არის და თუ ვინმე ავად გახდა, მუთათისიდან უნდა დაიბაროს ექიმი, სხვა გზა არა აქვსო. მართალია, ჩვენი მხარე თავის კარგის ჰაერით და სალი ბუნებით განთქმული არის, მაგრამ რაც უნდა იყოს, ავადმყოფები აქაც არიან და უპატრონოდ, მოუვლელად რჩებიანო. და ამისთანა მდგომარეობაში რომ უმეცარი ხალხი მკითხავს მიადგეს, რად გაგიკვირდებათო.

ბაზ. „შრომის“ უკანასკნელს მე-13 ნომერში ვკითხულობთ:

„ის ორი კვირაა, რაც ძავეკასიაში სწავლისა და განათლების საქმის მხარუნეელი, ბ. იანოვსკი, თილი-სიღვან ჩამოვიდა და მუთათისის გუბერნიის ზოგიერთს სასწავლებელს ათვალერებს. პირველად ბათუმში

მზალვე შესდგა, შეხედა და შეეშინდა იმისი, მაგრამ ხმა მიიღო ვერ ამოვიღო. ისევ წყნარა გამობრუნდა და დაჯდა თავის ალაგას.
 — მალაუ, არ გვებრალები? წყნარის ხმით წარმოსთქვა მათიამ და ცრემლები მოვრია თვალბში.
 — რას ანობო?... რა მოგივიდა? ჰკითხა მზალვემ.
 — იმას, რომ დავილიე!.. სანთელივით ჩამოვდნი!.. მოსვენება ველარ მიზოვია...
 — ავად თუ არა ხარ!
 — ავად ვარ და შავადა, საკეთილო რაილა მაყრია.
 — რაისთვი, რაი გტკივა?
 — ისა, რომ შენ მიყვარხარ!.. მართბაშად გაშმაგებით წამოიძახა მათიამ.
 მზალვეს ჩერწყვი გაუშრა პირში, ხმა გაუწყდა და პასუხი ველარ მოეხერხებინა.
 — რას მიყურებ გაშტერებით?... შტულვარ, გეჯავრები განა?... ახია ჩემზედ, მე თითონაც მძულს ჩემი თავი, მე თითონაც მეჯავრება!.. მასხარაი ნიადგ სამასხარაო... აბა რაი საყვარელი ვიქნები, და-ძმობის გაუ-

ყოფილა, შემდეგ უნახავს ოსტრეგეთის და შოთის სასწავლებლები, ხონის სემინარია და პირველ დაწყებითი სასწავლებელი და ბოლოს დაათვალიერა შუთისის სასწავლებლები. ამბობენ, ზოგიერთს პედაგოგებს სიცხე დაადგათო. მრთს ადგილს უკითხავს მასწავლებლისთვის, ამ შაგირდებმა გაკვეთილი რად არ იცინაო. მასწავლებელს უთქვამს, ზარმაცები არიან, არაფერს აკეთებენო. ეს მასწავლებელზედ არისო დამოკიდებული, — შეუნიშნავს მზრუნველს. მრთს სასწავლებელში ვადაშალა ჟურნალი და ნახა, რომ ერთს მასწავლებელს ოცის თუ ოც-და-ხუთის შაგირდისათვის თითო-თითო ბალები დაენიშნა. ბატ. მზრუნველს უთქვამს, ჯერ თქვენთვის დაგენიშნათ ეს ცუდი ბალები და შემდეგ შაგირდებისათვისო.

„პარგი და კეთილი, მართლაც ეჭირვება დათვლიერება ჩვენებურს სასწავლებლებს და უფრო ხშირადაც, მაგრამ მართლაც ამ გვარის შენიშვნებით არა გარიგდება-რა. შეიძლება მასწავლებელმა ერთი ცუდი ბალიც აღარ დასწეროს, ან სულ ხუთები დაუნიშნოს ყველას და სწავლა კი ხეირიანად ვერ მიდიოდეს.“

* *

ამავე გაზეთშივე შემდეგს ამბავს სწერენ ოსტრეგეთის მაზრის უფროსის თანამშრომელს თ. ანტონ ნაკაშიძის სიკვდილზედ.

„ბუშინ, 19 ნოემბერ, ნაშუადღევს, ხუთ საათზედ, შიგ ოსტრეგეთში მაზრის ნაჩალნიკის უფროს თანამშრომელს, თავადს ანტონ ნაკაშიძეს, ავაჯაკები დაეცნენ და მისი სახლის წინ ესროლეს თოფი და მოკლეს. ჩვენში ამგვარი კაცის კვლა, ცარცვა, სახლების წვა და ურიცხვი

ტანელი, ამხანაგის მოლაღატე?.. სასიკვდილო ვარ, მაგრამ ჩემის ხელით თავი საიდ მოვიკლა!..

— მათიუ, რას ამბობ? მღვდელსთან შენ ძმად ნათესავი ხარ ფიცნაქამი... ჩემთან და-ძმობა გაქვს ნათქვამი.

— და-ძმობა!.. ლომისამ დასწყევლოს ნათესაობის მომგონი!..

— ლმერთს ნუ აწყენ, მათიუ!

სადაა ლმერთი?.. თუ ლმერთია, რად შემაყვრა შენი თავი?.. რად არ მოამაშორებს ამ სიყვარულს, რომელმაც კაცი კაცობით გადამაგდო.

— შენი პირობა, შენი სიტყვა?

— ბეი მეტირა ჩემი პირობა იქამდინ, სადამდინაც შევიძალ?.. აღარ შემიძლიან ამის მეტი... შენ ამები მაცდურად და გულით აღარ მშორდებით...
— რა გიყო? რაი ექნა? მე მღვდელს ვერ უღალატებ; იმას ქულს ვერ მოვხდი.

— მერ უღალატებ? წარმოსთქვა იმან მწარედ და ჩაიციხა.—მაშ იმას ხომ უღალატებ, ვისაც ძმას ეძახი... მაიგი, ჩაისმინე... მკდები ქალაუ! მიღვეი!

უბედურება თუმცა ხშირად არის, მაგრამ უკანასკნელმა საქმემ მთელი ზურია გააკვირვა და შეაძრწუნა.

„ღიდი იმედი გეკონდა, რომ ბათუმის შემოერთების შემდეგ ზურიაში მშვიდობიანობა დამყარდებოდა, მაგრამ ჩვენი საქმე სულ უკუღმართად მიდის. ზურია ახლა იმ მდგომარეობაში აღარ არის, როგორც წინა დროებში იყო სახელ-განთქმული. შოველი კაცი შეწუხებულია ამ გვარის ცუდის საქმეების გამრავლების გამო, ყველანი, თითქმის, სახლ-კარობაზედ და ყოველ გვარს მეცადინეობაზედ ხელ-აღებულია, ამ ავაჯაკების შიშით. მრთი მხოლოდ იმედი მმართველობაზედ გვაქვს...“

სამართალი

თ. შარვაშიძის საქმე

პეტერბურდის სასამართლო ოქვის

სასამართლოში.

(დასასრული)

ბრალმდებელ სიტყვაში პროკურორმა აშხარუმოვმა, სხვათა შორის შემდეგ გარემოებათ მიიქცია ყურადღება. იარალი მხედართ მშვიდობიანობის დროს მხოლოდ ფორმისათვის ჰკიდიათ, და არა აქვთ უფლება, რომ იმით პასუხი აგონ შეურაცხყოფისათვის. თუ თ. შარვაშიძე იმდენად აფასებდა თავის მუნდირს, ყურადღებაც არ უნდა მიექცია მთავარი კაცისაგან შეურაცხყოფაზედაო; და თუ მას მაინცა-და-მაინც სურდა იარალით გარდაეწყვიტა შეურაცხყოფა და ამასთანავე სტრუნიკოვს სთელიდა თავის ტოლად, მაშინ სხვა საშუალება ჰქონდა თ. შარვაშიძეს: მას უნდა გამო-

ეს სიტყვები ესეთი კენჭით წარმოსთქვა, რომ მზალვეს შიშის ქრუანტელმა დაურბინა სხეულში!

— ათასჯერ მომივიდა თავში, რომ მღვდელს მომეკლა, მაგრამ შენი წყენება მეშინოდა, თორემ ღმერთს, ძმობას, ფაცს ყველას იქით გადავლებდი.

მზალვე ჩუმად იდგა და კანკალებდა. იმან აღარ იცოდა რა ეთქვა, ან კი რა უნდა ეთქვა მართლაც ქალს იმ კაცისთვის, რომელიც სიგიჟემდის მიყვანა სიყვარულს? რა უნდა ეთქვა იმ კაცისთვის, რომელსაც მთელი წლობათ სიყვარული გულში ეტარებინა, ცდილიყო ყოველის გზით ამოეფხრა ის თავის გულიდან, მაგრამ თითონ ეს გრძნობა გამხდარიყო იმის, მბრძანებლად.

— არას მეტყვი... ბედმაო ჩემო-თაო! მრთი სიტყვა წამლად მაინც როგორ არ მოგვბოვბა იმ კაცისთვის, ვისაც შენ ძმას უძახი?.. ცუდი მაინც აღდე და დამკარ თავში.

— მათიისი, დაჩუმდი... შეფალს არ მოეტყუების, რომ მიყვარხარ...
— მიყვარვარ? ალტაცებით წამოიძახა მათიამ, მოხვია მკალაეები და

ეხმო ის დუელში. მაგრამ, თუ შარვაშიძე თავის თავს მალლად სთელიდა სტრუნიკოვთან და თაკლობდა მასთან დუელში გასვლასა, შეეძლო სრულიად არ მიექცია მისთვის ყურადღებო და ებრძანა მოსამსახურეთათვის გაეყვანათ ი..

შემდეგ პროკურორი გარდავიდა მოსიაგინის მოკვლაზედ, რომლის მიზეზი ნამდვილად ის კრილობა იყო, რომელიც შარვაშიძისაგან მიიღო და ამით გააორკვეათ. შარვაშიძის დანაშაული.

სტრუნიკოვის ექილმა, მირონოვმა, სთქვა სხვათა შორის, რომ ყოველ პირს აქვს უფლება მოსძებნოს ისეთი თავის შეძლების შესაფერი საქმე, რომლითაც შეეძლოს მას თავის დარჩენა. მაგრამ თუ აღამიანს ეს შეძლება რამოდენიმედ შემცირებული აქვს თუ ბუნებას არ მიუნიჭებია მისთვის ბევრის შეძლება, მას მხოლოდ უნდა მოეთხოვოს ის, რაც მის ძალს შეეფერება. სტრუნიკოვს უფლება აქვს მოითხოვოს ის, რაც აღარ, სიმრთელეში, ეძლეოდა მას ჯილდოდ სამსახურისათვის, ესე იგი 600 მან. სტრუნიკოვი ველარ ხმარობს თავისუფლად მარცხენა ხელს, რადგან ამ ხელზედ ცერი აღარა აქვს, კოკლობს მარცხენა ფეხზედ და უჩივის თავის ტკივილს. ამის გამო სტრუნიკოვი ამ ქამად 600 მან. მაგიერად მხოლოდ 300 მან. იღებო, და თუ სასამართლოს ერთობ დიდად მიაჩნია ეს ჯილდო, რომელიც სამართლიანად ერგებოდა სტრუნიკოვს, სთქვა ექილმა ბოლოს, მესთხოვ სასამართლოს თვით გაარ-

დაუწყო კოცნა.—მაშ გიყვარვარ? მიყვარვარ?...
— მოიცა, დამაცადე... შეშინებით ეუბნებოდა მზალვე, მაგრამ მათია იმას ყურს არ უვდებდა. იმისთვის, საკმაო იყო იმ სანატრელი სიტყვის გაგონება იმ ტუჩებიდან, რომლისათვისაც „კაცმა კაცობა დაკარგა“, როგორც თითონ იძახდა.

— დამაცადე... დღეუბილს, რაილა მეშველებ!..

— მრთხელ, ერ თხელ კიდევ მითხარეგ სიტყვა, ერთხელ კიდევ გამაგონე...
— მაიშვი... მითხრა... ბეუბნები, მიყვარხარ ისე, როგორც ძმა...
— ძმა?!.. ამ სიტყვაზედ მათიამ მკაცრად ხელი ჰკრა და მოშორდა მზალვეს.

— მაშ ეხლაც მოგტყუებდი... მხლაც მიღალატა იმედმა?...
— ჩემი ძმა ხარ მათიავ, რას ჩადი! სხვას რომ ძალა მოეტანა, შენ უნდა დამხმარებოდი და შენ თითონ რას შერებ?... სირცხვილი არაა...
— პარგი... მაჩუმდი!.. აიღე ცუ-

ლი და დამკარი. თავში!
— თუ გაგიჟდი?

— მაშ მღვდელს მოვკლამი
— რას ამბობ? გაშტერებით წარმოსთქვა მზალვემ.

— შენი მზე დამიფიცნია... რაიცა გინდა, ის ირჩივე... შინდ მომკალ, არა და ამაღამვე მღვდელს მზეს დავანებებ...
— მათია, მათია! ტირილით დაეცა მუხლებზედ მზალვე, რომელსაც გონება დაუბნია მათიას სიტყვებმა.

— ამოღამ ან ჩემი დედა უნდა ატირდეს ან მღვდელსაი...
— რათა, რა დაუშავებია იმას შენთვის?.. რას ემართლები?... ძმასავით გიყურებს... მე მომკალ...
პრავინ იცის—რითი გათავებოდა ეს ანბავი, თუ კარების ბრახუნი არ მოსმოდათ.

მათია შეკრთა, წამოვარდა ფეხზედ და ხანჯალ ამოწვილილი გაეჭანა კარებისკენ.
— ა—ა, ავერ თითონ მწერალს მოუყვანია ის! დიძახა იმან.

ს. მოხსუბარძიქ.

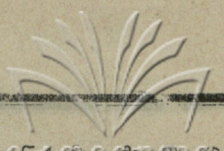
(დასასრული შემდეგ №-ში)

ჩიოს, თუ რა განსხვავებანი უნდა იქნებოდეს და აღინდებოდეს სტრუნიკოვის შრომის დაჯილდოების შუა.

თ. შარვაშიძის ექილმა თ. შრუსოვმა, სხვათა შორის, სთქვა, რომ ამ გვარ საქმეში, სადაც წესიერების მოთხოვნა იქვანება პატიოსნებაზედ შეხედულებას, საჭიროა მიექცეს ყურადღება იმ წრის გაფლენას დამნაშავეზედ, რომელშიაც ის ტრილობს, დამნაშავის აზრებს, აღზრდას და ხალხოსურ შთამომავლობასაც, როგორც ამ შემთხვევაში, როდესაც ჩვენ ისეთ კაცთანა გვაქვს საქმე, რომელსაც ვერ წავართმევთ მის თან შობილ ხასიათსაო.

შემდეგ თ. შრუსოვმა ილაპარაკა იმაზედ, თუ რამ გამოიწვია თ. შარვაშიძე, ჩაედინა ეს დანაშაულობა და ამის შემდეგ სთქვა, რომ ის წრე, რომელსაც დამნაშავე ეკუთვნის, ისეთი წრეა, რომელიც ძრიელ ხშირად არღვევს წესს, თუ მას შეურაცხყოფა მიეყენა. თუმცა მხედრობითი პატიოსნება უნდა იდგეს უმაღლეს ყოველ გვარის შეურაცხყოფისა, მაგრამ ცხოვრება და პრაქტიკა სულ წინააღმდეგს გვიჩვენებს ჩვენ. როგორც კაცი, თ. შარვაშიძე ყველასაგან საყვარელი თავის გულ-კეთილობისა და პატიოსნებისათვის. შთამომავლობით ის აფხაზია—იმ მიწის შვილი, სადაც იარალი სწყვეტს ყოველ გვარ შეტაკებას და რომელთ ბუნება არ შეედრება სამხრეთის ხალხის უსიცოცხლო, დაღუნებულს ბუნებასა.

შკანასკნელად თ. შარვაშიძემ სთქვა, რომ მას არ ახსოვს, მართლა სჩებდა თუ არა ის იატაკზედ დაგდებულს

სტრუქტურის და თუ ეს მართლა იყო, იმას ძალიანა სწყენს და სხვ.

ამის შემდეგ სასამართლო მეორე ოთახში გავიდა გარდაწყვეტილების დასადგენად; ეს გარდაწყვეტილება ჩვენმა კითხველებმა ტელეგრაფით იციან უკვე.

ბანსხალბანი

მუთისის სასწავლებლის და- რიგ მოსწავლეთა შორის საზოგადოების გაგზავლილი კომიტეტი პა- ტის ცემით აცნობებსა საზოგადო- ების წევრთა, რომ ამ თვის 10-და 11-ს, შაბათს დღეს, დღის თარ- თობის საათებზე, მუთისის საადგილ- მამულში ბანკის ზალაში, დანიშნუ- ლია ამ საზოგადოების ჩვეულებრივი საყოველთაო კრება და სთხოვს, ვინც კი ამ საზოგადოების წევრი არის, აგრეთვე იმათაც, ვისაც სურს ამ სა- ზოგადოებაში ჩაეწიოს, მოხრძან- დნენ დანიშნულ კრებაზე მონაწი- ლეობის მისაღებად. საზოგადო კრებას აქვს შემდეგი საქმეები;

- 1) განიხილოს საზოგადოების ხა- ზინადრისაგან შედგენილი წლიური ანგარიში.
- 2) მოისმინოს მახსენება საზოგა- დოების მოქმედებაზედ წასრულის წლის განმავლობაში.
- 3) განსაჯოს ყოველივე წინადა- დება, იმ საკანზედ, თუ როგორ შე- იძლება საზოგადოების საქმის უკედ წაძღოლა.
- 4) განიხილოს გამგებლის კომი- ტეტის წინადადება საზოგადოების წეს-დების შეცვლისა და დამატე- ბაზედ.
- და 5) აღიაროს გამგებელი კომი- ტეტის და სარევიზო კომისიის წე- ვრები. (2—2)

ინგლისის მალაზიაში

ჩინის მცოდნე პირმა და მსურ- ველმა უნდა იეიდოს ჩინი, პირ- ველი მოკრეფილისა ინგლისის მალაზიაში 1 მან. 20 კაპ. და 2 მან. და შეადაროს ჩინის 1 60 კაპ. და 3 მან. უკვლავს, ქ. თბილისში და გაიგებთ რა- მდენათ უკეთესი ჩინის ინგლისის მალაზიაში. ამის გარდა მალა- ზია აძლევს ჩინის წმინდა წო- ნით უქალაქოთ და უტყვიოთ. (100—83)

ლონდონის მალაზია კომერციულს ბანკის ქვეშ დასრულებულია ნაშრომი ჩინი- გასასულიდათ პირველი მოკრეფილისა და საუკეთესო ინგლისური საქონლისა: მა- გალითები: თოფებისა, რეკორდებისა, კლიტებისა, ჭურჭლებისა, კრავატებისა, დანებისა, ვოკსებისა, ჩინიკებისა, შო- კოლადისა, კაკაოსი, დუბებისა, სპონი- სა, შოკებისა, ცხვირ-სახრცისა, ქა- დადისა, კარანდაშებისა, კალმებისა, უნა- გრებისა, სურსისისა (კომპოლი კლემბი- ვინი ზეთისა) და სხვ. სააკტო მა- გისტრის მოსახურებებს გასასულიდად კანფეტების და ბატონების და კაპს. მუ- რებისა, აგრეთვე ჩუქებისა და წინდე- ბისა ნოტინგამიდაში. ნაშრომი ჭაჭანს გაიარებო. (100—46)

თექვსმეტ თქტომბრიდამ ჩემს ხელში

გადმოვიდა ცენტრალური სასტუმრო, რომელიც არის მახალაგის ხიდის ეურში, ვარანტოვის ძეგლის პირ. და პირ, ლინათანსკისა და ნარბანოვის სასტუმროში. სასტუმრო არის ჩინებლად მოართული, აქვს საკმაო რიცხვი ნომ- რებისა ფასად მანეთადამ 5 მანეთამ- დე. ბუფეტისა და მოსახსნურისა ყველანი გამყოფიანი იქმნებიან. სრუ- ლი იმედი მაქვს, რომ თბილისის

პატრონული საზოგადოება საჭირო- ებისამებრ მომართავს ჩემ სასტუმროს, რომელიც მის და სასამართლოდ ყვე- ლაფერით შემძვირ და უსათუოდ მისს ყურადღებას დაიმსახურებს

სადღი და გახსმა მსურველთ შექმლან მართვან განიგებისამებრ ყოველ-დღეობით ან თვეობით ძრავლ ხელ-მისაცემ ფასად.

სასტუმროს გამკე (15—11) ლეზან ოლახეზაშილი.

მოხმობა

მოწმობა ეს მეცემის თფილისის გუბერნიის საქმეო განყოფილებიდან თფილისის მეორე გილდიის გაჭანს სამოსნ მისხილის-მის მღებროვს, რომ პრეზანსისი ზეთი, რომელიც მზადდება მის ქარხანაში მედიკურის გამოკვლევის შემდეგ, აღმოჩნდა კარგის ხარისხისა, რასაც ხელის მოწმით და ბუჭდის დას- მით ვამტკიცებთ ენკენისთვის 11-ს 1881 წელს ქ. თფილისი. თფილისის გუბერნიის ქმების თანამდებობის აღმა- სულებელი სტატსვი სოკეტნიკი.

3. ძარპოვიჩი.

ამასთანავე ვაცხადებ, რომ მე თითონ ვსურს ვუკებ ჩემი ქარხნის ზე- თის სიკარგეში იმ პირთ, რომელნიც მას იეიდიან პირ და პირ ქარხანაში, ანუ სალდათისაზარში № 11, სადაც ისეიდება კერძოდ ჩემი თფილისის ზეთი.

კოპტონი.

აჭმელთ თქვენ საქონელს ჩემი ქარხნი- სა, რომ ათ დღეში შესახისავად გავი- ხუჭვდეთ; საქონელი თუთი ათი მარტი ყოველ გამოსას მტკიცედ და მსწრაფ- ლად ვასრულებ. ერკენის ქუჩაზედ, ჩემს საგუთარმაძულში. (5—4)

ინგლისის მალაზიაში ახლად მი-

ღებულნი დიდ ძალი ჩინი პირველი მოკრეფისა 30% უკეთესი, ვიდრე სხვებან. იქვე იპიღება: ზარუსინა 40 კაპ. დაწყებული; სტაქმები, ბაკლები 10 კაპ.—დამ; პადნოსები 5 კ.—დამ, მურაბა და ალობები ნახევარ ფასად და სხვ. (100—37)

თფ. ქალაქის გაგზავლისაგან

თფილისის ქალაქის გამგებობა ამით აცხადებს საყოველთაოდ რომ ამ წლის 4 ქრისტეშობისთვის, შეადგეს, გამგებობის თანა-დასწრებით, დანიშნულია ვაჭრობა (ტორკი) შემდეგ სა- მენებელ მუშაობაზედ.

- 1) უნდა გათავდეს მნაცვანის ხიდის მარცხენა ბურჯის მუშაობა.
  - 2) უნდა დაფინოს ფიცრები, საზოგადოდ გათავდეს ხის მუშაობა ამავე ხიდისა.
  - და 3) უნდა გაკეთდეს ამ ხიდიდამ ავლანბარზე ასასვლელი გზა (ძიწის მუშაობა და მოკირწველა).
- პროექტები, სმეტა და პირობანი ამ მუშაობისა მსურველს შეუძლიან ნახოს ქალაქის გამგებობის კანცელარიაში მუდამ დღე დღის 11 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდინ უქმ დღეებს კარდა.
- ვაჭრობა შეიძლება ან თითოეულ ამ შემოსვენებულ საგან- ზე ცალ-ცალკე და ან ყველას, ერთად. (3—2)

ბრიტანოვის წინგანქმედება (ბა- ლის პირ-და-პირ) უნდა შექმნეს სიანთან (ოკრუტის სუდის ქვემოთ) ისეიღება წერა-კითხვის საზოგადოების გამოცემა:

წითელი ფარანი, ფასი 15 კ. ხატურა — — — 10 კ.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1882 годъ „БУДИЛЬНИКЪ“ еженедѣльный сатирическій журналъ съ рисунками и карриатурами. 18-Й ГОДЪ ИЗДАНИЯ

Въ 1882-мъ году „Будильникъ“ будетъ выходить на прежнихъ основаніяхъ, еже- недѣльно (50 нумеровъ въ годъ), тетрадами отъ полторы до двухъ съ половиною листовъ большаго формата. Въ каждомъ нумерѣ чита- тели найдутъ отъ 4 до 6-ти хромолитогра- фированныхъ, отпечатанныхъ на рос- кошной бумагѣ, рисунковъ и отъ 15 до 20-ти столбцовъ текста, что составитъ въ годъ два большіе тома, содержащіе не менѣе 250 хромолитографій и до 1000 столбцовъ текста самаго разнообразнаго содержанія. Програ- ма журнала: 1) юмористическая лѣтопись русской жизни,—2) обзорные политическо- и общественной жизни иностранныхъ госу- дарств,—3) хроника периодической печати,— 4) театральная лѣтопись,—5) повѣсти, раз- сказы, бытовые, очерки, драматическія сцены и стихотворенія,—6) памфлеты, па- роды, посвященія, анекдоты, каламбуры, шутки и проч., и 7) рисунки, каррикатуры политическія и бытовія, портреты (шаржъ) героевъ дня, иллюстраціи въ разсказахъ, сценахъ и стихотвореніяхъ, виньетки, ре- бусы и т. д.

„Будильнику“ общіаи свое участіе: В. А. Александровъ (Крыловъ), В. Н. Анд- реевъ-Бурлакъ, П. В. Бяковъ, И. А. Вашковъ, А. М. Герсонъ, А. М. Дмитріевъ, А. О. Ивановъ (Классикъ), Л. Г. Граве, Н. П. Ки- рѣевъ, М. А. Козыревъ, А. В. Крутловъ, А. Д. Куренинъ, Н. А. Лейкинъ, Д. Д. Ми- наевъ, В. О. Михневичъ, А. П. Молчановъ, И. И. Мясницкій, В. И. Немировичъ-Дан- ченко, П. М. Певѣжневъ, Н. П. Орловъ, Л. И. Пальминъ, М. И. Писаревъ, О. Н. Плевако, Н. А. Потѣхинъ, А. С. Размадзе, Д. Н. Садовниковъ, М. П. Садовскій, Н. С. Стружкинъ, К. А. Тарновскій, Л. И. Тре- фолевъ и мн. друг.; въ художественномъ отдѣлѣ: С. Н. Амосовъ, Н. А. Богдановъ, С. И. Грибковъ, И. И. Клангъ, А. И. Лебедевъ, М. Е. Маковский, М. Е. Маллшевъ, В. И. Пор- фирьевъ, Н. Е. Рачковъ, К. А. Трутовскій (акад.), Н. П. Чеховъ, К. Н. Ничаговъ, В. И. Шпавъ, П. П. Щегловъ и другіе.

Цѣный рядъ капитальныхъ, потребованныхъ не малыхъ трудовъ и затратъ, улучшеній, пред- принятыхъ въ „Будильникѣ“ еще съ конца 1881 года, даетъ, собственно говоря, право его ре- дакціи отказатся отъ поднесенія подписчикамъ такъ называемыхъ „премій“; тѣмъ не менѣе, желая сохранить общай доброй старини, она предлагаетъ своимъ годо-вымъ и подписчикамъ слѣдующіе роскошныя подарки на новый 1882 г.

1) Большую альбертошию (работы г. Ше- реръ и Набоковъ, въ Москвѣ) съ новой кар- тины В. Е. Маковского, специально для этого заказа воспроизведенной самимъ ху- дожникомъ,—

„ДѢЛОВОЕ УТРО“.

2) Альбомъ рисунковъ К. Н. Чичагова: „Нашъ вѣкъ“.—коллекція героевъ (ти- повъ) современной намъ эпохи: 1) кассиръ,— 2) кондесіонеръ,— 3) журналистъ,— 4) спи- рить,—5) саврасъ безъ узды,—6) адвокатъ,— 7) подрядчикъ,—8) пиковая дама,—9) дон- Жуанъ,—10) ростовщикъ,—11) кулакъ-мироѣдъ, 12) думецъ.

Альбомъ и альбертошия будетъ разосланы годовымъ и подписчикамъ вмѣстѣ съ первымъ № „Будильника“ 1882 года.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА „БУДИЛЬНИКЪ“:

въ Москвѣ, безъ доставки, на годъ 7 р.; на полгода 4 р. — въ Москвѣ, съ доставкою на домъ, на годъ 8 р., на полгода 4 р. 50 к. съ пересылкою въ Петерб. и пров. на годъ 9 р., на полгода 5 р.

Лица, доплачивающія къ подписной суммѣ одинъ рубль, получаютъ Альманахъ „Будильни- ка“ на 1882-й годъ (IV-й г. изд.), въ который, между прочимъ, войдетъ ребусъ, за раз- гадку котораго до 1-го марта 1882-го года (срокъ появленія альманаха въ свѣтъ—15 нояб. 1882 г.) редакция „Будильника“ объявляетъ де- нежную премію въ 400 рублей.

Контора редакціи покорнѣе проситъ гг. подписчиковъ торопиться заявленіемъ своихъ требованій, во избѣжаніе задержки первыхъ №№ журнала. Денежныя пакеты адресуются на имя Л. Н. Уткиной: Москва, Леонтьевскій пер., д. Мичинара. (3—1)

თმის აპო- სტოლი

გაქ-მანი ტმირი

ამაგრებს თმას და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნილთ 2 მანეთი და 28 კაპ.

აქვე ისეიდება ქინის ზომადა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სწოტკები თავის ტკავილის მოსახსნობლად, ტუპ- ლეტის საშინი, დუხები და სხვ (100—66)

მცოდნე ბულბალტარიისა ეძებს ადგილს მარტო საღამოობით, 4 სა- თიღამ. ადრესი: ამაღლების ქუჩა, ჯანყულოვის სახლი, როტინოვის სადგომი, № 6. (3—2)